

Tvrdnje o 'Kolonijalnom Protektoratu' Tresu Bosnu

Author: [IWPR Balkans](#)

Visoki predstavnik insistira da ce koristiti svoja ovlascenja da bi obavio svoj posao do kraja.

"Zelim da ljudi shvate da sam ovde da bih obavio posao. Imam na raspolaganju sredstva koja su mi potrebna da bih uradio taj posao i nameravam da to iskoristim", izjavio je Peci Esdaun na konferenciji za štampu ove nedelje na kojoj ste mogli prisustvovati samo ukoliko ste dobili pozivnicu.

Esdaun, Visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini, po prvi put je ovako zestoko branio svoja sveobuhvatna ovlascenja u Bosni nakon ostrih kritika Evropske inicijative za stabilnost, ESI, u kojima se njegova administracija poredi sa kolonijalnom upravom britanske imperije u Indiji. Bosanska nacionalna televizija i predstavnici medjunarodnih medija dobili su 22. jula poziv da cuju Esdaunov odgovor na te optuzbe.

"Nikada se necu izviniti bilo kome zbog brzine i energicnosti u obavljanju svog posla. Ova zemlja nema vremena napretek", insistira Esdaun.

O raspravi o navodnim prevelikim ovlascenjima Visokog predstavnika, Esdaun je rekao: "Mi idemo napred veoma brzo. Uvek kada se krecete veoma brzo, iza vas se dice prasina. Ali, to je samo prasina koja ce se slegnuti. Zelim da ljudi shvate sledece - ovo putovanje se nastavlja, a tempo se nece usporiti. To se ne moze desiti."

Esdaun je svoje komentare izneo na dan kada je Medjunarodna krizna grupa, ICG, objavila izvestaj o politickoj situaciji u Bosni. U izvestaju se zakljucuje da Visoki predstavnik "nužno mora da se povremeno ne obazire na norme legalnosti, transparentnosti i demokratije."

Medju ostalim preporukama u izvestaju se pominje potreba da Esdaun objasni na koji ce nacin njegova ovlascenja biti ogranicena u buducnosti.

Nema naznaka da ce se javna rasprava o Esdaunovim ovlascenjima uskoro smiriti. Sve je pocelo 5. jula kada je britanski dnevni list "Gardijan" objavio delove kritickog izvestaja autora iz Evropske inicijative za stabilnost Dzeralda Knausa i Feliksa Martina pod nazivom "Lekcije iz Bosne i Hercegovine: Porodjajne muke evropskog protektorata". Izvestaj se pojavio u julskom izdanju casopisa "Journal of Democracy".

U roku od 48 sati, novinari su pozvani na dogadjaj koji je nazvan "vanrednom konferencijom za štampu" u kancelariji Pedija Esdauna u Sarajevu. Nije bilo nikakvih dodatnih informacija.

Kasnije se pokazalo da je glavna tema konferencija za štampu nesto sasvim drugo - zamrzavanje imovine pojedinaca za koje se veruje da su povezani sa ratnim zlocincima. Uprkos komesanju u javnosti koje je izazvao clanak u "Gardijanu", Esdaun je ocito zeleo da skrene paznju javnosti na druge teme.

Medjutim, njegov kabinet privatno je bio zabrinut zbog izvestaja objavljenog u "Gardijanu". Portparol Dzulijan Brejtvejt je poslao pismo "Gardijanu" u kome se izvestaj Evropske inicijative za stabilnost opisuje kao "netacan i zastareo".

"Tim izvestajem se ni na koji nacin ne doprinosi procesu pruzanja pomoci Bosni da postane odrziva evropska demokratija nakon uzasavajucih iskustava u bliskoj proslosti", kaze Brejtvejt u pismu.

Esdaunov kabinet je izdao saopštenje za lokalne medije, a on sam se stavio na raspolaganje za intervju britanskim medijima, s obzirom da je, kao i uvek, veoma osetljiv na vrstu publiciteta koju dobija u Velikoj Britaniji.

U samoj Bosni se medjunarodna administracija mogla osloniti na najtirniji dnevni list, neskriveno proesdaunovski "Dnevni avaz", koji svakako nece dodatno zagorcavati zivot Visokom predstavniku. U ovom listu se malo pisalo o tvrdnjama Evropske inicijative za stabilnost da medjunarodna uprava u Bosni podseca na britansku kolonijalnu vladavinu u Indiji.

Ostali mediji bili su, medjutim, agresivniji. Nedeljni magazin "Slobodna Bosna", koji se veoma kriticki odnosi prema Visokom predstavniku, opsirno se bavio ovom pricom prikazujući ga kako nosi "carevo novo odelo" i predlaze mu da se "vrati kuci".

Mostarski "Dnevni list" objavio je uvodnik u kome se navodi kako su u Bosni objavljeni brojni clanci o "neuspesima kolonijalnog protektorata", pa ipak Esdaun nikada nije javno demantovao ove tvrdnje. Ispostavilo da se ipak postoji "problem u medjunarodnom protektoratu" tek kada je inostrani list - engleski "Gardijan" - objavio kriticki tekst o Kancelariji visokog predstavnika, tvrdi se u clanku "Dnevnog lista".

U intervjuu nacionalnoj radio stanici "BiH Radio 1", Visoki predstavnik je krenuo veoma agresivno nazivajući izvestaj Evropske inicijative za stabilnost "apsurdnim". Medjunarodna zajednica je ulozila sedamnaest miliona eura u Bosni, rekao je Esdaun, i u Bosni se nalazi uz pristanak gradjana Bosne.

Ipak, kasnije tokom intervju postao je pomirljiviji rekavši da njegova kancelarija vec sprovodi u praksi mnoge preporuke iznete u izvestaju Evropske inicijative za stabilnost. Uistinu, sada je pravo vreme za "ubrzanu prenosnja ovlasčenja na vlasti Bosne i Hercegovine", rekao je Esdaun.

Bosanski politicari obicno ne zeleva da iznose svoje misljenje o Visokom predstavniku. Postoje razlicite teorije kojima se ova cinjenica objasnjava. Neki kazu da se to desava iz straha da ga ne razbesne, drugi misle da su mnogi politicari zapravo privatno zadovoljni poslom koji on energicno obavlja i priznaju cinjenicu da je jak medjunarodni lider ono sto zemlji treba.

Ipak, neki politicari su javno izneli svoje misljenje o ovom kontroverznom pitanju. Muslimanski predstavnik u bosanskom troclanom predsednistvu Sulejman Tihic rekao je da su postojeca ovlasčenja Visokog predstavnika nuzna dok Bosna ne postane normalna drzava.

Potom je nastavio: "Uprkos tome, mislim da se Visoki predstavnik i njegovo osoblje isuvise bave svakodnevnim i personalnim pitanjima gde njegova pomoc nije neophodna."

Predsednik vlade Republike Srpske Dragan Mikerevic otisao je korak dalje. On je navodno rekao da Esdaunova mogucnost da nametne svoje odluke citavoj zemlji za posledicu ima nespremnost domacih politicara da izmedju sebe postignu neophodne dogovore. Ironicna je cinjenica da Esdaun upravo to zeli da promovise.

Rasprava o tvrdnjama da je Bosna "medjunarodni protektorat" nije zapravo bila glavna tema rasprave u kafanama i restoranima u sarajevskoj carsiji. Esdaunova reputacija medju obicnim ljudima u bosanskoj prestonici je i dalje visoka. Mnogi su razocarani domacim politicarima i ulogu Visokog predstavnika vide kao nuzno zlo, makar na kratak rok.

"Ne znam da li Esdaun ima isuvise moci", kaze Nermina Pasic, koja radi kao medicinska sestra u glavnoj sarajevskoj bolnici. "Ne radi se o tome da me ne zanima na koji nacin se vodi ova zemlja ili koliko vlasti Esdaun ima. Radi se o tome da imam isuvise drugih briga - moj posao, stanovanje - da bih imala vremena da mislim o tome." Ovakav stav dele mnogi gradjani Bosne.

Nik Hoton je dopisnik BBC iz Sarajeva.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/tvrdsnje-o-kolonijalnom-protektoratu-tresu>